

Algemene Raad-Vrijstelling uitoefenen praktijk ten kantore patroon.

De feiten

Mrs A, B en C hebben ieder reeds geruime tijd zonder resultaat gesolliciteerd naar een plaats als stagiaire. Vervolgens hebben zij in overleg met de Vereniging voor Rechtshulp (VVR) het plan opgevat om in Lelystad een zgn. sociaal advocatenkantoor te vestigen. De VVR heeft hen bij hun voorbereidingen begeleid. Ze hebben hun afzonderlijke sollicitatiepogingen gestaakt en zijn beëdigd als advocaat en procureur in het arrondissement Zwolle. Aansluitend hierop verzochten zij de Raad van Toezicht goedkeuring van een buitenpatronaat en ontheffing van de verplichting bij de patroonkantoor te houden, subsidiair aanwijzing van een patroon op de voet van art. 5 lid 2 Stageverordening. De Raad van Toezicht wees hun verzoek af omdat naar zijn oordeel:

- zij niet voldoende getracht hebben een patroon te vinden bij wie zij kantoor kunnen houden;
- de afstand tot de voorgestelde patroons meer dan 25 km en derhalve onaanvaardbaar is;
- er te Lelystad en omgeving geen advocaten zijn, die voor aanwijzing als patroon in aanmerking komen.

Het door de Raad van Toezicht vastgestelde Stagereglement bepaalt o.m. dat buitenpatroons en stagiaires niet meer dan 25 km van elkaar kantoor mogen houden.

A, B en C zijn van de beslissing van de Raad in beroep gekomen.

Beslissing Algemene Raad d.d. 1 dec. 1986 (verkort weergegeven).

Een Stagereglement, zoals dat ook door de Raad van Toezicht te Zwolle is vastgesteld, geeft het beleid weer dat een Raad van Toezicht denkt te voeren met betrekking tot de uitvoering van de Stageverordening. Het is nuttig een dergelijk beleid na raadpleging van de leden van de plaatselijke orde in schriftelijke vorm vast te leggen. Wel dient bij iedere toepassing te worden nagegaan of de concrete situatie niet noopt tot afwijkingen. Ook overigens dient bij een beslissing op grond van art. 4 Stageverordening steeds rekening te worden gehouden met de bijzondere omstandigheden van het geval. Bij de beoordeling van de onderhavige beslissing bestaat met name een gerede aanleiding een onderzoek naar die omstandigheden in te stellen in verband met het navolgende samenstel van factoren:

- de VVR heeft voor A, B en C een opleidings- en begeleidingssysteem opgezet, dat in een aantal opzichten intensiever is dan in het Stagereglement is aangegeven;
- de door de VVR toegezegde actieve bemoeiing met de opleiding en begeleiding van A, B en C;
- de door A, B en C geschetste problematiek in Lelystad, welke voor hen (en de VVR)

aanleiding is geweest om aldaar een sociaal advocatenkantoor te beginnen;

- het feit dat A, B en C - overigens in verschillende mate - ervaring hebben opgedaan op terreinen, welke verwant zijn aan het terrein van de sociale rechtshulp.

De Algemene Raad oordeelde dat deze punten nog in onvoldoende mate aan de orde waren geweest en besloot de zaak aan te houden, teneinde A, B en C en de Raad van Toezicht de gelegenheid te bieden voor nader overleg omtrent de omschreven factoren.

Beslissing Algemene Raad d.d. 6 april 1987 (verkort weergegeven).

De Algemene Raad stelt vast dat na zijn beslissing van 1 dec. 1986 niet een regeling in onderling overleg is tot stand gekomen. De Algemene Raad zal daarom thans op basis van de stukken een beslissing nemen. Daarbij geldt als herhaald en ingelast hetgeen in de beslissing van 1 dec. 1986 werd overwogen.

Art. 4 lid 2 Stageverordening verlangt in beginsel ('tenzij de Raad anders bepaalt') van de stagiaire dat hij in voldoende mate tracht een patroon te vinden bij wie hij kantoor kan houden. Uit de geschiedenis van de totstandkoming blijkt dat de zinsnede 'tenzij de Raad anders bepaalt' is opgenomen voor het geval sprake is van een bijzonder geval, waarin van de stagiaire in redelijkheid niet kan worden gevergd dat hij solliciteert naar een plaats op een bestaand kantoor.

Anders dan de Raad van Toezicht is de Algemene Raad van oordeel dat in het onderhavige geval sprake is van een bijzonder geval, waarin - overigens onder de nader te noemen voorwaarden - vrijstelling van de zoekverplichting dient te worden verleend. Een doorslaggevende rol spelen daarbij:

a. de bijzondere demografische en geografische omstandigheden in de IJsselmeerpolders.

Elders in het land ontwikkelen groeikernen zich in en rond bevolkingscentra met een infrastructuur die zich in de loop der jaren op allerlei terreinen, waaronder de rechtshulp, heeft ontwikkeld. In de IJsselmeerpolders zijn in hoog tempo enkele groeikernen in pas ontgonnen land ontstaan, terwijl er in de omgeving hiervan niet een plaats is waar van oudsher een rechtbank en een aantal advocatenkantoren gevestigd zijn. Het feit dat er volgens de Raad van Toezicht in een straal van 25 km rond Lelystad zelfs geen advocaten zijn, die voor een aanwijzing tot buitenpatroon in aanmerking komen, geeft mede gelet op de bevolkingsomvang van Lelystad een aanwijzing dat hier sprake is van een bijzondere situatie, die zich niet leent voor een stringente toepassing van het door de Raad van Toezicht gehanteerde 25-km-criterium.

b. het samenstel van factoren, genoemd in de beslissing van 1 dec. 1986.

Hoewel de Algemene Raad met de Raad van Toezicht van oordeel is dat de afzonderlijke factoren ieder op zich van onvoldoende gewicht zijn voor een vrijstelling van de zoekverplichting, meent hij dat die factoren in onderling verband, en gecombineerd met hetgeen hiervoor sub a en hierna sub c wordt opgemerkt, van zodanig gewicht zijn dat een vrijstelling verleend dient te worden.

c. de eerdere sollicitaties van A, B en C en de omstandigheden, waaronder zij hebben besloten gezamenlijk een kantoor te stichten.

Deze spelen in zoverre ook een rol dat naarmate men reeds actief in andere arrondissementen heeft gesolliciteerd men minder intensief hoeft te zoeken in het uiteindelijke arrondissement van vestiging. Dit laatste laat overigens onverlet het uitgangspunt dat men in beginsel steeds opnieuw moet zoeken naar een binnenpatroon in het arrondissement, waar men zich als advocaat wil vestigen. Bij dit alles overweegt de Algemene Raad dat de Stageverordening niet aangewend mag worden voor het voeren van een vestigingsbeleid, noch in positieve noch in negatieve zin. De Stageverordening is niet een instrument om de vestiging van advocaten met al dan niet bijzondere kennis, ervaring, belangstelling of praktijkvoorkeur, te bevorderen of af te remmen. Een en ander wordt opgemerkt naar aanleiding van de beschouwingen van A, B en C in hun nadere beroepschrift en het voorstel van de Raad van Toezicht aan A, B en C om in Zwolle een sociaal kantoor te beginnen.

De Stageverordening biedt ingevolge art. 13 jo. art. 4 lid 1 de mogelijkheid voorwaarden te verbinden aan de vrijstelling van de verplichting om bij de patroon kantoor te houden. Gedurende de procedure hebben A, B en C een aantal voorstellen gedaan met betrekking tot hun opleiding en begeleiding, welke, in aanvulling op het terzake bepaalde in het Zwolse Stagereglement, naar het oordeel van de Algemene Raad in voldoende mate tegemoet komen aan het bezwaar dat het kantoor van A, B en C meer dan 25 km van het kantoor van hun onderscheidene patroons gevestigd zal zijn. Deze voorstellen bestaan uit een bijzonder begeleidingsplan, waarin niet alleen patroons maar ook enkele ervaren advocaten een belangrijk aandeel zullen hebben. Tegen dit laatste bestaat geen bezwaar mits de verantwoordelijkheid bij de patroon blijft berusten, zodat er voor de Raad van Toezicht één aanspreekbare persoon is.

In aansluiting op deze overwegingen heeft de Algemene Raad een uitvoerig schema vastgesteld voor de begeleiding en de rol die zowel de patroons als de ander begeleidende advocaten daarbij zullen hebben te vervullen en vervolgens als volgt beslist.

Beslissing:

De Algemene Raad vernietigt de beroepen beslissingen van de Raad van Toezicht en verleent appellanten vrijstelling van de verplichting bij hun patroon kantoor te houden zulks met ingang van de datum waarop appellanten, de door hen voorgestelde patroons en de in deze beslissing genoemde andere advocaten schriftelijk aan de Raad van Toezicht zullen hebben bevestigd dat zij de in deze beslissing opgenomen voorwaarden aanvaarden en deze gedurende de stage van appellanten zullen naleven, alsmede - voor wat betreft de voorgestelde patroons - dat zij bereid zijn de verantwoordelijkheid voor de stage van appellanten te dragen en erop zullen toezien dat gedurende de stage van appellanten voormelde voorwaarden zullen worden nageleefd.